

sau do nes

JORNADES CATALANES DE DONA

50è ANIVERSARI DE LES PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA

PROGRAMACIÓ 8 DE MARÇ

El 8 de març es commemora el **Dia Internacional de les Dones**, una jornada de reivindicació del feminisme que posa al centre la igualtat de drets de les dones en totes les esferes de la vida pública i privada. L'Ajuntament de Sant Boi i el teixit associatiu de la ciutat han organitzat diverses activitats durant el mes de març. Entre elles, destaquem la **projecció de la pel·lícula *Sorry, Baby*** l'11

de març a les 18h als Cinemes Can Castellet. Podreu veure, també, l'exposició sobre **Federica Montseny** i que estarà disponible a la Biblioteca Jordi Rubió i Balaguer del 3 al 15 de març. A més, les persones que ho desitgin podran sumar-se a la comitiva per participar en la **manifestació unitària de Barcelona** el 8 de març, que disposarà d'autocars per l'anada (places limitades) a les 10.30 h des de l'aparcament de l'estació de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Sant Boi (c. J. Torras i Bages).

Més informació a www.igualtatsantboi.cat o al díptic de la programació. ■

FIRA LA TECNÒLOGA

El passat 25 de febrer va tenir lloc a Can Massallera la segona fira de la Tecnòloga. En una data pròxima al **Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència** que se celebra l'11 de febrer, vam realitzar una jornada d'actes enfocats en avançar cap a la igualtat de gènere en la ciència i la tecnologia i a fomentar les vocacions STEM en les noies. Durant el matí alumnat de les escoles Amat Verdú, Casablanca, Ciutat Cooperativa, Llor i Parellada van participar en una inspiradora mostra de projectes tecnològics creats per l'alumnat i per empreses del sector i també van participar de dos tallers tecnològics apropant referents femenins a totes les participants.

Més informació a latecnologia.cat. ■

Sumari

02. Programació 8 de març
03. 50 anys de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona: memòria, vigència i compromís
04. Per què protestaven les dones al principi de la transició
05. Primeres Jornades Catalanes de la Dona: reivindicacions i conclusions
06. «Reivindiquem» i «denunciem»
07. El llarg i difícil camí cap a la igualtat real
08. Judit García, historiadora: «La importància de les Jornades radica en el fet que van suposar el punt de partida del feminisme, tant en l'àmbit històric com polític»
09. Maite Moreno, escriptora: «Si deixes de reivindicar-les, les conquestes es poden perdre»
10. Primeres Jornades Catalanes de la Dona: bibliografia
11. 25 de novembre, dia internacional per a l'eliminació de la violència envers les dones

TALLERS CORRESPONSABILITAT

Durant aquest any, el municipi ha impulsat una sèrie de tallers centrats en la corresponsabilitat amb l'objectiu de promoure una distribució més equitativa de les tasques de cura i de la llar. En aquesta ocasió, les sessions han estat adreçades específicament a infants, amb la voluntat de treballar aquests valors des de les primeres etapes de la vida.

De cara a l'any vinent, es preveu fer un pas més amb la creació d'un grup d'acompanyament a la paternitat amb perspectiva de gènere. Aquesta nova iniciativa vol oferir un espai específic per a pares i futurs pares on compartir experiències, resoldre dubtes i treballar la implicació activa en la criança des d'un enfocament feminista. ■

SANT BOI ÉS CAPITAL MUNDIAL DE LES POLÍTIQUES DEL TEMPS AQUEST 2026

Sant Boi és la Capital Mundial de les Polítiques del Temps l'any 2026, un reconeixement internacional que posa en valor la feina feta durant anys per promoure una millor conciliació i un ús més equilibrat del temps. La ciutat prendrà el relleu de Bogotá i es convertirà en punt de trobada de municipis que treballen per impulsar horaris més racionals, afavorir la corresponsabilitat en les cures i millorar la qualitat de vida de la ciutadania. La capitalitat vol implicar tant el teixit social com l'econòmic del municipi i consolidar Sant Boi com a referent en la manera de repensar el temps a les ciutats. El projecte **ConciliAcció** de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat és una iniciativa pionera per impulsar la conciliació entre vida laboral, personal i familiar i convertir la ciutat en referent en qualitat de vida laboral. Es basa en crear una **xarxa públic-privada** que comparteixi bones pràctiques i ofereixi eines com **ConciliAcció 360** per autodiagnosticar les empreses. El projecte integra una **perspectiva de gènere**, ja que la conciliació ajuda a reduir desigualtats tradicionals en la distribució de les cures i les responsabilitats familiars. Així promou entorns de treball més **igualitaris, corresponsables i sensibles a les necessitats de totes les persones**. ■

50 ANYS DE LES PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA: MEMÒRIA, VIGÈNCIA I COMPROMÍS

Aquest any fa 50 anys de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, un espai de trobada que va fer emergir amb força la veu, les experiències i les reivindicacions de les dones en un moment clau de transformació social, després de la dictadura. Aquelles jornades van contribuir a l'ampliació de drets i a la construcció d'una societat més justa.

Cinquanta anys després, cal reconèixer tot el que s'ha aconseguit des d'aleshores. **S'ha avançat en drets, en presència pública i en consciència social.** Però també

sabem que res no és definitiu, que els drets es poden qüestionar i que les desigualtats adopten noves formes.

Agafant la cita final de la conferència "S'ha repetit que la revolució triomfant i no cruenta del segle XX ha estat la de les dones, i efectivament, hi ha hagut canvis importantíssims, però encara queden qüestions pendents, nombroses desigualtats, nous interrogants..."

Deu anys després, aquestes paraules continuen plenament vigents. **Conviu en nosaltres una sensació compartida de que hi ha lluites que no s'acaben mai.** Que cada generació ha de tornar a defensar conquestes que semblaven assegurades i que el progrés no és una línia recta, sinó un equilibri fràgil que requereix responsabilitat social i molta memòria històrica.

Per això, aquesta commemoració és també un compromís: **el de continuar avançant i, sobretot, el de no fer passes enrere.** Garantir els drets socials, preservar el que s'ha conquerit i continuar transformant la realitat és la millor manera d'honorar el llegat d'aquelles jornades i de totes les dones que les van fer possibles. ■

Sensi Domínguez Recio

Regidora d'Ocupació i Formació ocupacional,
d'Igualtat de gènere i feminisme, de Dret del temps,
de Persones amb discapacitat i de LGTBI+.

PER QUÈ PROTESTAVEN LES DONES AL PRINCIPI DE LA TRANSICIÓ

Maig del 1976. Només fa mig any que el dictador va morir. Un grup de dones pensen a fer alguna cosa per demanar les llibertats que els són negades i per reivindicar els seus drets. Després de mesos de feina, ja ho tenen tot a punt: celebraran les Primeres Jornades Catalanes de la Dona. Calculen que vindran unes tres-centes dones. S'hi presenten quatre mil.

Havien estat gairebé quaranta anys de dictadura franquista, en què es va imposar i va arrelar un model de dona molt concret. Els mecanismes de control del règim, com ara l'Església catòlica, la branca de la Falange coneguda com a Secció Femenina i l'educació, van conformar un ideal de dona submissa i reprimida, que en cap cas havia de suposar una amenaça per a l'home -ni tan sols a nivell intel·lectual-, que havia de somriure i que havia de servir a la família i, ja posats, també al règim.

Amb l'arribada de la transició, algunes dones van veure l'oportunitat de començar a construir una societat democràtica de debò, on es reconeguessin els seus drets i s'acabés amb la marginació i la manca de llibertats. També hi havia la necessitat de coordinar els diferents grups de dones que ja treballaven pel seu compte. Amb aquests objectius neix la idea d'organitzar unes jornades on es poguessin expressar reclamacions i fer una denúncia col·lectiva que contribuís a sensibilitzar la societat sobre l'alliberament de la dona i a ampliar el moviment feminista.

Quatre dies de debat a la universitat

Les Primeres Jornades Catalanes de la Dona es van celebrar al Paraninfo de la Universitat de Barcelona, del 27 al 30 de maig del 1976. Ara fa cinquanta anys. Hi van assistir prop de quatre mil dones de totes les condicions i estaments socials vingudes d'arreu de Catalunya. Les organitzadores de l'acte, pertanyents a organitzacions no governamentals, van ser les primeres a qui va sorprendre aquella resposta massiva.

Vist amb perspectiva ho entenem millor. Ja feia temps que hi havia un xup-xup previ que anunciava que les coses es movien: apareixien els primers espais propis de dones i esclataven protestes liderades per dones en algunes ciutats, per demanar la millora dels serveis públics i de les condicions de vida.

LES JORNADES HAVIEN DE SERVIR PER FER UNA DENÚNCIA COL·LECTIVA QUE CONTRIBUÍS A SENSIBILITZAR LA SOCIETAT SOBRE L'ALLIBERAMENT DE LA DONA

Les dones volien parlar i volien ser escoltades. I volien organitzar-se col·lectivament. Amb les Jornades es van assolir nombroses fites. Va ser un dels primers actes de la transició obert a la participació ciutadana, s'hi van poder exposar en públic tot un seguit de reivindicacions i demandes i s'hi va fer política.

També van aconseguir cridar l'atenció: quatre mil dones juntes no era un esdeveniment que es pogués ignorar. ■

LES ORGANITZADORES DE L'ACTE VAN SER LES PRIMERES A QUI VA SORPRENDRE LA RESPOSTA MASSIVA DE LES DONES

Al 1976...

Aquest era l'escenari en què es van engegar les Jornades, així eren les coses a principis del 1976:

- El Codi Civil deia que «la dona és un ésser fràgil, trencadís, dèbil, inexpert, immadur i irreflexiu» i que «el marit ha de protegir la muller i la muller ha d'obeir al marit».
- Les dones no podien tenir una feina remunerada, obrir un compte bancari, tenir propietats, acceptar una herència, signar un contracte o posar una denúncia sense el permís del pare o del marit.
- Tampoc no podien, sense el vistiplau de l'home, obtenir el permís de conduir o viatjar.
- L'adulteri estava penalitzat, amb presó per a les dones i amb una multa per als homes.
- Vendre anticonceptius i informar sobre els diferents mètodes que es podien fer servir era delictu.
- Avortar era delictu (fins al 1985).
- No existien el divorci (fins al 1981) ni el matrimoni homosexual (fins al 2005?).
- La pàtria potestat dels fills era del pare.
- Els fills nascuts fora del matrimoni catòlic eren considerats i tractats com a il·legítims.

PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA: REIVINDICACIONS I CONCLUSIONS

S'hi va parlar d'igualtat efectiva amb els homes, de treball, del paper de la dona a la família, de política i de sexualitat, entre d'altres temes. Per concloure, totes les assistents es van adherir per unanimitat a un document de conclusions on exposaven les reivindicacions i les denúncies.

Les Primeres Jornades Catalanes de la Dona es van estructurar al voltant d'una sèrie de ponències sobre nou temes d'interès que condicionaven i limitaven la vida i les llibertats de les dones: el treball, la legislació, l'educació, els suburbis, la família, els mitjans de comunicació, el camp, la sexualitat i la política.

En el moment en què això passava, a mitjans de la dècada dels setanta, la lluita de moltes dones se centrava en els conceptes de la democràcia i els drets humans. Era urgent democratitzar la política, les institucions i el govern, però des de la perspectiva femenina calia traslladar també aquests principis a tots els àmbits de la vida quotidiana, entre els quals el domèstic. No hi havia una altra manera d'aconseguir la llibertat i la igualtat efectiva amb els homes.

«El que és personal és polític»

Les Primeres Jornades Catalanes de la Dona es consideren una fita històrica que marca l'inici de la segona onada del moviment feminista (la primera onada va ser la del moviment sufragista de finals del segle XIX i començaments del XX). Sota la consigna «El que és personal és polític», a les Jornades es va debatre àmpliament sobre:

- el model de família (els treballs domèstics, la cura dels fills).
- la igualtat salarial i les oportunitats laborals.
- el dret al propi cos (sexualitat lliure, maternitat lliure, educació afectiva i sexual, dret al plaer, legalització dels anticonceptius, dret a l'avortament).
- la doble militància en el feminisme i en partits o sindicats.
- moltes altres qüestions sobre les quals calia actuar.

El que les dones reclamaven era un canvi estructural, profund i real de la societat.

Va ser especialment il·lustrativa la presència d'algunes treballadores que van explicar els conflictes laborals que vivien a les empreses on treballaven i les accions que hi

estaven duent a terme. Algunes d'elles eren netejadores dels hospitals de Bellvitge i Vall d'Hebron, que en aquell moment estaven en vaga, i d'altres operàries de la fàbrica de sanitaris Roca.

LES DONES RECLAMAVEN UN CANVI ESTRUCTURAL, PROFUND I REAL DE LA SOCIETAT

Una manifestació com no s'havia vist

Les jornades es van clausurar amb la presentació d'un document de conclusions, que van ser aprovades de forma unànime per les assistents, i amb una manifestació.

A la manifestació s'hi va veure el que no s'havia vist en quatre dècades de repressió: cinc-centes dones als carrers de Barcelona amb missatges com ara: «Dona, és a tu a qui estimem i és per tu que lluitem». A les pancartes es reclamaven, entre d'altres objectius, l'alliberament de la dona, el lliure ús i la gratuïtat dels anticonceptius i la igualtat d'oportunitats amb els homes.

La celebració de les Jornades Catalanes de la Dona va suposar, en definitiva, la irrupció del moviment feminista en la societat catalana. Arrel de tot el que es va moure en aquells dies es va accentuar el procés de creació d'espais propis de les dones que havia començat tímidament amb la fi de la dictadura. Van sorgir noves revistes feministes, llibreries, editorials, bars, centres d'investigació... fets per dones i per a les dones. ■

Fotografia de Pilar Aymerich Puig

A LES PONÈNCIES ES
VA PARLAR DE TREBALL,
LEGISLACIÓ, EDUCACIÓ,
SUBURBIS, FAMÍLIA, MITJANS
DE COMUNICACIÓ, CAMP,
SEXUALITAT I POLÍTICA

«REIVINDIQUEM» I «DENUNCIEM»

El document de conclusions de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, aprovat per les quatre mil assistents, constava de dues parts: els «reivindiquem» i els «denunciem». A continuació reproduïm una síntesi d'aquestes conclusions.

Reivindiquem:

1. Dret a un lloc de treball sense discriminacions en la formació professional, l'ocupació, la remuneració i la promoció i desaparició del treball domiciliari.
2. Abolició de totes les discriminacions en el treball per raó del sexe, l'estat civil i la maternitat.
3. Reconeixement de tots els drets laborals, sindicals i Seguretat Social per a les treballadores de llar.
4. Socialització del treball domèstic a través de serveis col·lectius finançats amb fons públics i gestionats democràticament des de la base:
 - a) Els serveis domèstics com a tals.
 - b) Les ocupacions considerades fins ara com a pròpies de la dona: cura dels fills, dels grans, dels malalts.
5. Ordenació urbana i construcció d'habitatges que permetin un plantejament col·lectiu de tots els punts esmentats.
6. Ensenyament obligatori, públic, laic i gratuït, antiautoritari i no discriminatori contra la dona, és a dir:
 - a) Implantació efectiva de la coeducació.
 - b) Revisió dels textos escolars.
 - c) Lluita ideològica per fer desaparèixer els rols masculí i femení tradicionals.
 - d) Dret a la igualtat en l'oci.
 - e) Supressió de la discriminació en l'esport, l'art, la cultura, etc.
7. Abolició del Servei Social monopolitzat per la Secció Femenina.
8. Amnistia general, especialment per als actes considerats delictius per una legislació que discrimina la dona.
9. Abolició de totes les lleis que discriminen la dona.
10. Revisió de la cèl·lula familiar:
 - a) Llei del divorci.
 - b) Pàtria potestat no exclusiva de l'home.
 - c) Reconeixement de tots els drets de les mares solteres i igualtat de drets per a tots els fills («legítims» i «il·legítims»).
 - d) Abolició dels delictes d'adulteri i amistançament.
11. Dret a la lliure disposició del propi cos i, com a mitjà principal per a aconseguir-ho:
 - a) Educació sexual.
 - b) Anticonceptius per a homes i dones a càrrec de la Seguretat Social.

- c) Legalització de l'avortament i inclusió en la Seguretat Social.
- d) Abolició de la Llei de Perillositat i Rehabilitació Social, que persegueix conductes com l'homosexualitat, la prostitució, etc.

Denunciem:

1. L'actual família patriarcal com a cèl·lula base de l'actual Estat, per les funcions repressives, polítiques i autoritàries que desenvolupa.
2. La doble moral burgesa, que estableix un cànon per als homes i un altre per a les dones, de tal manera que divideix a les dones en castes i honestes, tancades en la cèl·lula familiar, i en prostitutes al servei de l'home.
3. A conseqüència del poder paternalista, el mite de la virginitat que dona suport a la legitimitat dels fills, el mite de la maternitat com a essència de la condició femenina, i tots els altres mites que han estat elaborats al voltant de la dona.
4. La reïficació* de la dona a través dels mitjans de comunicació (objecte sexual i publicitari).
5. L'alienació que la societat de consum obté de la dona, convertint-la en una consumidora no productora.
6. La marginació accentuada que pateix la dona del camp.
7. La discriminació que pateixen les dones en les presons.
8. La falta d'interès per part de partits polítics i organismes unitaris cap als problemes específics de la dona. I esperem que les últimes preses de postura pública sobre el tema siguin una mica més que fruit d'un interès tàctic i oportunista. ■

* cosificació

EL LLARG I DIFÍCIL CAMÍ CAP A LA IGUALTAT REAL

Des de la celebració d'aquelles Primeres Jornades Catalanes de la Dona, les dones s'han incorporat al mercat laboral, decideixen si volen tenir fills i en quin moment, prenen les seves pròpies decisions i han aconseguit començar a canviar la mirada sobre els rols a la llar. El camí fins a aquí ha estat llarg i difícil, i no tots els problemes han estat resolts.

És cert, les coses han canviat molt en els cinquanta anys que fa de la celebració de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona. De viure en un règim polític profundament masclista on les dones estaven sotmeses als homes, a viure en una societat tendent a igualitària, on s'han eliminat les lleis discriminatòries i s'han instaurat gestos com ara les quotes de gènere. Al 2004, a més, es va aprovar la llei contra la violència de gènere i al 2007 la llei d'igualtat.

ENCARA AVUI, LES DONES DEDIQUEN A LES TASQUES DOMÈSTIQUES I DE CURES MÉS DEL DOBLE DE TEMPS QUE ELS HOMES

El perill del miratge d'igualtat

A principis dels dos mil va quallar la idea que tot estava resolt, o si més no que anava pel camí de resoldre's ben aviat. S'havia aconseguit tant en matèria de drets i d'igualtat que alguns van considerar que ja no calia que aquestes qüestions continuessin al centre de l'agenda pública. La presa de mesures es va relaxar, perquè es va dir que ja hi havia una igualtat pràctica entre les dones i els homes.

Però la igualtat plena era només un miratge, la realitat era ben bé una altra i moltes de les discriminacions que patien les dones es perpetuaven.

En els últims anys, el moviment feminista i la consciència col·lectiva en pro dels drets de la dona han viscut una revifada important. Prova d'això són els dos-cents mil manifestants que van sortir al carrer a la manifestació del 8M del 2018, dones i homes. Recordeu les cinc-centes dones que hi van sortir al 1976, una fita històrica en aquell moment?

Moltes dones han pres consciència que les conquestes en assumptes de drets i d'igualtat poden no ser permanents. Fins i tot hi ha qui argumenta que en alguns llocs del món aquests drets es troben en retrocés. Pensem, per exemple, en països on es vol tornar a prohibir l'avortament.

Què manca per fer en matèria de feminisme i igualtat?

A dia d'avui, alguns dels obstacles més destacats que cal superar per assolir la igualtat real són aquests:

1. Desigualtats laborals: pel que fa als salaris, a nivell global les dones guanyen aproximadament el 80 % del que guanyen els homes. També persisteix en alguns sectors el problema del sostre de vidre, que limita l'ascens de les dones a llocs de treball de direcció i lideratge.

2. Violència masclista: un problema social, estructural i polític. Al 2025, set dones van ser assassinades a Catalunya a mans de les seves parelles o exparelles, es van atendre més de disset mil víctimes i es van detenir més de vuit mil agressors.

3. Conciliació, cures i maternitat: el pes de les cures recau encara de manera predominant sobre les dones. A Catalunya, segons l'enquesta de l'ús del temps de la Generalitat de l'any 2024, les dones dediquen a les tasques domèstiques i de cures més del doble de temps que els homes.

4. Discriminació per motiu de gènere: al llarg de les últimes dècades, els moviments feministes han adoptat les reivindicacions d'altres persones que també poden patir repressió i menysteniment, com ara persones de gènere divers i dones de totes les races.

5. Mal ús de les noves tecnologies: les xarxes socials es poden fer servir tant com a eina de control (per exemple, moltes noies joves comparteixen la ubicació permanentment amb les seves parelles) com per assetjar algú. La intel·ligència artificial també es pot fer servir com a eina per exercir domini (com ara els casos de distribució d'imatges de noies despullades generades a partir de fotos de les víctimes).

6. Ascens de la ultradreta: les forces d'extrema dreta sovint proven de deslegitimar les demandes feministes, presentant-les com a amenaces als valors més tradicionals. ■

LA IGUALTAT PLENA ERA NOMÉS UN MIRATGE, MOLTES DE LES DISCRIMINACIONS QUE PATIEN LES DONES ES PERPETUAUEN

JUDIT GARCÍA, HISTORIADORA: «LA IMPORTÀNCIA DE LES JORNADES RADICA EN EL FET QUE VAN SUPOSAR EL PUNT DE PARTIDA DEL FEMINISME, TANT EN L'ÀMBIT HISTÒRIC COM POLÍTIC»

El feminisme ja s'havia començat a organitzar en la clandestinitat durant la dictadura franquista, i en aquell moment sortia a la llum i es materialitzava en un esdeveniment concret: les Primeres Jornades Catalanes de la Dona. La historiadora Judit García assegura que «és indubtable la petjada que van deixar aquestes Primeres Jornades».

L'esdeveniment s'insereixen en la segona onada del feminisme. Mentre que a la primera onada es va lluitar contra la desigualtat legal i l'exclusió de les dones dels drets civils i polítics, el feminisme de la segona onada identifica de manera clara el malestar femení en l'opressió domèstica.

LA IDEA DE 'L'ÀNGEL DE LA LLAR' S'ESMICOLAVA DAVANT LA CONSTRUCCIÓ D'UN NOU DISCURS FEMINISTA QUE QÜESTIONAVA EL DISCURS PATRIARCAL I LA SUBMISSIÓ DE LA DONA RESPECTE A L'HOMME

La Judit ens parla de tres esdeveniments decisius per al feminisme a la dècada dels setanta, tots tres amb l'objectiu comú de l'alliberament de la dona i l'antifranquisme. En primer lloc, el 1975 a Madrid es van celebrar les Primeras Jornadas por la Liberación de la Mujer, moment en què s'adopta el terme *feminisme* i la rellevant expressió «l'interès de la dona no és la lluita contra l'home». Un any després, al maig del 1976, se celebrarien les Primeres Jornades Ca-

talanes de la Dona a Barcelona, en un context en què el feminisme irromp com a moviment social reivindicatiu i omple la ciutat de debats mediàtics, manifestacions, actes i campanyes públiques purament feministes. El tercer esdeveniment van ser les II Jornadas Estatales de la Mujer a Granada, al 1979, en què es va debatre sobre el feminisme de la igualtat i el feminisme de la diferència.

«La importància de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona radica en el fet que van suposar el punt de partida del feminisme, tant en l'àmbit històric com polític», comenta la Judit. S'hi van donar una sèrie de circumstàncies extraordinàries: hi van anar dones de diferents procedències socials i geogràfiques i de diferents posicionaments polítics, van debatre obertament sobre diversos temes, s'hi van generar algunes tensions i desacords deguts a aquestes diferències entre les participants i, tot i així, es va aconseguir posar en comú experiències compartides que van articular una nova identitat femenina en contraposició al mite del matrimoni i de la maternitat com a essència del fet de ser dona. «La idea de 'l'àngel de la llar' que el franquisme tant va alimentar s'esmicolava davant la construcció d'un nou discurs feminista que qüestionava el discurs patriarcal i, en definitiva, la submissió de la dona respecte a l'home».

Les Primeres Jornades Catalanes de la Dona van suposar, doncs, una fita per al feminisme de l'època, però cal entendre'n el context històric, que descriu la historiadora: «un marc internacional dinàmic en aquesta qüestió, la caiguda recent del règim franquista, la clandestinitat del moviment per l'alliberació de les dones a Espanya i la necessitat de reivindicar canvis en un moment de fortes tensions polítiques i socials».

A les jornades es va definir un programa col·lectiu per poder passar de la teoria -les demandes, les reivindicacions i els debats- a la pràctica -la consecució dels objectius-. Tot plegat es va anar materialitzant al llarg dels anys següents, en què es van assolir èxits com ara la legalització dels anti-conceptius, la regulació del matrimoni i del divorci i el dret a l'avortament.

Els drets civils de què gaudim actualment, però, remarca la Judit, «són resultat d'una llarguíssima lluita que ha durat segles, però no estan garantits. I encara queden reptes a superar, com ara l'auge de l'extrema dreta, que qüestiona els drets de les dones i d'altres col·lectius i suposa un perill real». ■

Biografia

Judit García Gómez és santboiana i graduada en Història a la Universitat de Barcelona, amb especialització en la Història de les Dones i la Baixa Edat Mitjana. Va centrar el seu Treball de Final de Grau en l'origen de la Història de les Dones com a disciplina científica dins de l'Estat espanyol. Fa activitats en instituts i dona conferències sobre les dones i la seva lluita per la igualtat al llarg de la història.

MAITE MORENO, ESCRIPTORA: «SI DEIXES DE REIVINDICAR-LES, LES CONQUESTES ES PODEN PERDRE»

La Maite Moreno va assistir a les Segones Jornades Catalanes de la Dona, que es van celebrar l'any 1986 a les Llars Mundet de Barcelona. Xerrem amb ella de com ho va viure, de feminisme i de com estaven les coses en aquell moment.

Com recordes aquell esdeveniment?

Jo hi vaig anar perquè m'ho va dir la Maria Mercè Marçal. Recordo que la primera sessió a la qual vaig assistir era a la tarda. Em va impressionar la quantitat de dones que hi havia. Cap home, tot dones. I una taula rodona molt interessant. D'aquesta primera taula rodona recordo la Lidia Falcón. L'he seguida sempre i en tinc un record molt especial.

El panorama polític i social d'aquell moment era diferent del de les primeres jornades, al 1976, quan tot just començava la transició. Les reivindicacions de les dones tampoc no devien ser les mateixes. Quines eren les vostres?

Solidaritat en tots els temes que necessitàvem tractar les dones i pels quals no hi havia cap xarxa: en casos de separació, d'avortaments, de violència de gènere... Reivindicàvem centres de planificació familiar, autonomia personal per no dependre dels homes... Sovint la informació sobre les necessitats que tenien algunes dones la proporcionaven les associacions de veïns (vocalies de dones), que van fer una feina important en aquest sentit, o el mateix veïnat. Amb els temps, coneixíem les dones amb què podíem fer xarxa. Hi havia la tesi que primer era la conquesta de les llibertats i després la lluita per l'emancipació de les dones. Algunes dones no volien participar dels partits polítics i d'altres pensàvem que es podien fer les dues tasques.

Quins són els motius personal pels qual vas voler assistir a les jornades?

Biografia

Maite Moreno i Conesa és santboiana, mestra jubilada i escriptora. L'any 2017 va guanyar el Premi Literari Delta de narrativa per Dones amb la novella *S'ha acabat* i ha participat en diversos reculls de contes col·lectius, com ara *Elles*. Fa nou anys va encetar al barri Centre de Sant Boi una tertúlia literària -que posteriorment va ser acollida per l'AVV la Unió- amb l'objectiu de presentar llibres escrits per dones.

HI HAVIA LA TESI QUE PRIMER ERA LA CONQUESTA DE LES LLIBERTATS I DESPRÉS LA LLUITA PER L'EMANCIPACIÓ DE LES DONES

Des de ben aviat, vaig ser conscient que entre dones i homes hi havia una discriminació vers les dones en tots els ambients: familiar, laboral, social... I això calia canviar-ho.

Què és el que més et va sorprendre durant aquells dies?

Que van ser unes jornades organitzades per dones i per a les dones. Van suposar una injecció d'optimisme que ens va ajudar a seguir lluitant per més drets i més igualtat. Vam confirmar que allò que pensàvem, ho pensaven també moltes altres dones i que juntes podríem aconseguir moltes millores.

Conserves algun document d'aquell esdeveniment?

No guardo res, sovint feiem neteges de materials a les llars, per si hi havia alguna visita inesperada.

Penses que les jornades van suposar una fita important en la lluita feminista?

Jo diria que gràcies a aquelles dones valentes que es van posar al capdavant de la lluita i van marcar fites a assolir vam poder conquerir algunes reivindicacions. Per exemple, el primer ajuntament democràtic de Sant Boi va posar en marxa un centre de planificació familiar, que era una reivindicació molt sentida de les dones.

Com veus la situació de les dones a l'actualitat?

Tinc consciència que la dreta no suporta les reivindicacions conquerides per les dones. És un tema tabú per a ells i amb tota mena d'enganys i notícies falses entorpeixen la lluita feminista. Tot i això, és el moviment que més joves atrau durant els últims anys, molts nois han interpretat que mostrar la rebel·lia pròpia de l'edat s'ha de fer molestant a les dones. La violació de la manada va marcar un punt d'inflexió. Per part dels governs d'esquerra no s'han fet les coses gaire bé, i pot ser que això hagi propiciat que es busqui suport en les forces contràries. Em refereixo a temes d'habitatge, de memòria històrica... L'actualitat ens està demostrant la feblesa de les conquestes. Si deixes de reivindicar-les, les conquestes es poden perdre. ■

PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA:

BIBLIOGRAFIA

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. (2021). *Primeres Jornades Catalanes de la Dona. Maig de 1976. Testimonis en primera persona*. Ajuntament de Barcelona.

Associació de Dones per a la Celebració dels 20 Anys de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona. (1996). *20 anys de feminisme a Catalunya : jornades: 24, 25 i 26 de maig de 1996* (acta de conferència).

Betevé. (2024). Les primeres Jornades de la Dona, l'eclosió del feminisme català. <https://beteve.cat/va-passar-aqui/jornades-catalanes-de-la-dona/>

Blasco, Sandra. (2024). Feminismes durant el tardofranquisme i la transició: de l'alliberament de la dona al moviment feminista. *RACO. Memorial democràtic*, 8, 25-30. <https://www.raco.cat/index.php/TEM/article/view/434282>

Comissió Catalana d'Organitzacions no Governamentals. Secretariat de les Jornades. (1977). *Jornades Catalanes de la Dona (versió catalana)*. Documentación y Publicaciones Generales, Alternativas.

Comissió Catalana d'Organitzacions no Governamentals. Secretariat de Les Jornades. (maig 1976). *Jornades Catalanes de la Dona* (acta de conferència).

Duch, Milena. (2023). El movimiento feminista en Catalunya: sobre desmemoria y disputa. *Crítica Urbana*, 28, 16-18.

Duch Plana, Montserrat. (2020). Els feminismes del segle XX a Catalunya. *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XXXI, pp. 233-290. <https://raco.cat/index.php/ButlletiSCEH/article/view/380245/473495>

Ferré, Meritxell. (2018). *El maig de les dones: el moviment feminista a Catalunya durant la Transició*. Arola Editors.

Giravolt. (1976). *Primeres Jornades Catalanes de la Dona*. RTVE. <https://www.rtve.es/play/videos/giravolt-1973-1978/arxiu-tve-catalunya-giravolt-primeres-jornades-catalanes-dona/6828718/>

Nash, Mary. (2007). *Dones en transició. De la resistència política a la legitimitat*. Ajuntament de Barcelona.

Pàmies, Teresa. (1976). *Maig de les dones: crònica d'unes jornades*. Laia.

Pineda, Roser. (2025). Res surt del no res. 50 anys a les Jornades Feministes de Catalunya. *Revista Catalunya*, (238).

Pujolar, Georgina. (2017). *La segona onada del feminisme a Catalunya* (Tesi Final de Grau). <https://ddd.uab.cat/re-cord/179975>

Segura Soriano, Isabel. (2019). *Barcelona feminista 1975 - 1988*. Barcelona Llibres.

Segura Soriano, Isabel. (2010). La lluita per l'oportunitat de viure. Les dones durant la Segona República, la Guerra, el Franquisme i la construcció de la democràcia. *Eines de memòria*, (4). Generalitat de Catalunya. ■

Noves Jornades Catalanes de la Dona al juny

Per commemorar el 50è aniversari de les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, s'estan preparant unes noves jornades, que tindran lloc al recinte de la Fabra i Coats, a Barcelona, del 12 al 14 de juny.

25 DE NOVEMBRE, DIA INTERNACIONAL PER A L'ELIMINACIÓ DE LA VIOLÈNCIA ENVERS LES DONES

El 25 de novembre es va commemorar un any més el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones, una jornada de reivindicació i rebuig de totes les violències que patim les dones pel sol fet de ser-ho.

L'Ajuntament de Sant Boi i el teixit associatiu de dones de la ciutat van organitzar diverses activitats durant tot el mes de novembre per visibilitzar el seu rebuig cap a la violència envers les dones.

▲ Assistents de la comitiva santboiana a la manifestació unitària de Barcelona del 25 de novembre.

▲ #ViureSenseViolènciaVicària, campanya de sensibilització sobre les conseqüències de la violència vicària.

▲ Lectura del manifest per part de la regidora d'Igualtat i Feminismes Sensi Domínguez i representants d'entitats del Consell Municipal de les Dones.

▲ XII Marxa El Baix Llobregat contra les violències masclistes, organitzada pel Consell Comarcal del Baix Llobregat amb la col·laboració dels ajuntaments de la comarca.

◀ Jornada 'Infància i violència vicària: Una responsabilitat col·lectiva', destinada a professionals del Circuit Local d'Abordatge de les Violències Masclistes i dels àmbits social, sanitari, jurídic, educatiu, lleure, forces de seguretat i comunicació.

**AIXÒ
NO
ÉS AMOR**

www.aixonoesamor.cat

AJUNTAMENT
SANT BOI
DE LLOBREGAT